

Inspiratieverhaal Muziekschool Waterland, Purmerend

Muziekschool Waterland¹ in Purmerend wil iedereen, van jong tot oud, inspireren om muziek te beoefenen. In alle 64 basisscholen verzorgt Muziekschool Waterland instrumentale lessen. Daarmee komen

jaarlijks duizenden kinderen in aanraking met een instrument. Daarnaast vindt Muziekschool Waterland dat muzikeducatie betaalbaar en toegankelijk moet zijn en zorgen voor sociale cohesie en verbinding in de regio. De muziekschool streeft daarom naar een samenhangend pakket van activiteiten, projecten en cursussen met een grote sociale waarde.

Het programma Watermusic

Naast de ambitie kinderen maximaal in staat te stellen zich muzikaal te ontwikkelen, wil de muziekschool met het programma Watermusic bijdragen aan de sociale cohesie in de wijk. Ieder kind is welkom, ongeacht culturele achtergrond, financiële positie van ouders of intelligentieniveau.

In het verleden organiseerde de muziekschool vooral naschoolse cursussen of schoolkoren met kortdurende projecten. Er was weinig structuur en doorgang. Geïnspireerd door het *El Sistema*² programma van Jose Antonio Abreu in Venezuela, is Muziekschool Waterland zo'n vijf jaar geleden het programma Watermusic gestart. Sociale inclusie is een belangrijk uitgangspunt van *El Sistema*: ieder kind is welkom.

In verschillende wijken in Purmerend zijn samenwerkingen ontstaan tussen scholen, de buurt, Clup Welzijn en de muziekschool. Doel is om ouders en kinderen van verschillende achtergronden samen te brengen. Vooral kinderen voor wie het krijgen van kansen niet vanzelfsprekend is, worden gemotiveerd deel te nemen. Daarbij staat het samen zingen en musiceren centraal en wordt er een muzikale familie gevormd. Naast de focus op gelijke kansen, wordt er gewerkt aan het potentieel van de kinderen. Het streven is om kinderen zo te enthousiasmeren dat ze het maximale uit zichzelf halen. Deze gedachte was vernieuwend en sloeg meteen aan bij de scholen en deelnemende partijen.

Kinderen vanaf groep 3 krijgen groepsles op een instrument op maandag en vormen op donderdag samen een koor én orkest. De combinatie van zingen en het bespelen van een instrument in groepsverband, zorgt ervoor dat kinderen sneller leren en de kennis beter beklijft. Deze manier van organiseren maakt *Watermusic* tot een uniek project in Nederland.

Naast de wekelijkse koor- en orkestrepetities van het Watermusic-programma zijn er wijkkoren opgericht in verschillende wijken van Purmerend, Waterland en Wormerland. Op verschillende basisscholen in de wijken zingen kinderen in de leeftijd van groep 1 t/m 4 na schooltijd samen in een wijkkoor. Het is de eerste kennismaking met samenzang en de drempel wordt zo laag mogelijk gelegd om deel te nemen.

¹ Meer informatie over Muziekschool Waterland is te vinden op: <https://muziekschoolwaterland.nl>

² In [deze TedTalk](#) vertelt oprichter Jose Antonio Abreu meer over *El Sistema* in Venezuela.

Samen met Clup Welzijn en scholen wordt gekeken hoe de kinderen het beste te bereiken zijn en welke manier van werken het beste bij deze doelgroep past. Daarnaast spelen ouders een belangrijke rol bij de wekelijkse repetities, ze helpen o.a. mee tijdens de repetities, schenken limonade in en houden bij wie er wel en niet aanwezig zijn.

Bij de start van het programma *Watermusic* zijn direct plannen gemaakt voor een langere periode. De focus werd gelegd op een duurzame infrastructuur, niet op een projectmatige start. Vanaf het begin was duidelijk dat een deelnemer twee keer per week wordt verwacht. Met een goede motivatie en een enthousiaste benadering, zijn de verwachtingen helder en worden ze begrepen. Er wordt toegewerkt naar verschillende presentatiemomenten in het jaar. Een kerstuitvoering was het eerste optreden.

Het streven is om precies die kinderen te bereiken die van huis uit niet de gelegenheid krijgen in aanraking te komen met muziekeducatie. Maar hoe bereik je die doelgroep? Onderzocht werd waar in Purmerend de sociale ongelijkheid het grootste was. Daarnaast was het belangrijk dat het programma niet alleen voor deze doelgroep opgezet werd, maar dat alle verschillende sociale lagen van de samenleving elkaar zouden ontmoeten en muziek als verbindende rol zou fungeren. Deze mix van verschillende achtergronden stond centraal.

De wijkkoren repeteren wekelijks in de verschillende scholen waar Muziekschool Waterland overdag ook de muzieklessen verzorgt. De contacten met deze scholen zijn stevig waardoor de lijnen kort zijn. Kinderen hoeven niet naar de muziekschool te komen: in plaats daarvan komt de muziek naar de wijken toe. Dankzij bereikbaarheid en toegankelijkheid slaat het programma aan. Inmiddels zijn er zo'n 10 wijkkoren, waarvan drie nieuwe groepen zijn gestart in oktober 2023.

Om dit programma financieel te kunnen dragen, is er gepraat met de Gemeente Purmerend. De duidelijke visie en het plan spraken aan waardoor er veel mogelijkheden ontstonden. De combinatie van zingen in een koor, het leren bespelen van een instrument en samenspel in groepen, werd eveneens toegejuicht.

Dankzij de samenwerking met welzijnsorganisaties en het sociale doel van dit programma, kon de muziekschool ook aanspraak maken op niet-onderwijsgerelateerde geldpotjes. Momenteel staat het programma voor de komende jaren op de gemeentelijke begroting. Voor de toekomst is het belangrijk om zichtbaar te blijven en te laten zien wat *Watermusic* teweegbrengt bij de kinderen en hun ouders.

Een volgende stap in de organisatiestructuur is het aanstellen van een combinatiefunctionaris: die werkt zowel voor de welzijnsorganisatie als de muziekschool en kan dieper in de haarvaten van de wijk komen om zo nog meer families te bereiken.

Omdat de muziekschool verschillende medewerkers in dienst heeft, worden de organisatorische taken uitgevoerd door verschillende medewerkers. Elk wijkkoor heeft een vaste dirigent die wekelijks de repetities leidt. Ook is er een coördinator die de vrijwilligers aanstuurt, en een aparte medewerker die het contact met de ouders onderhoudt. Ouders en vrijwilligers helpen veel mee met hand-en-spandiensten om het voor de honderd kinderen allemaal zo goed mogelijk te organiseren.

De succesfactoren van Watermusic

- Bereikbaarheid en toegankelijkheid
- Dichtbij de kinderen zelf
- Duidelijke verwachtingen
- Lage financiële bijdrage (zingen in het koor € 55,- per jaar, bespelen van instrument € 165,- per jaar)
- Toewerken naar voorstellingen
- Regelmatig samenkomen
- Ook niet-muzikale activiteiten organiseren
- Zorg voor een groepsgevoel
- Persoonlijke benadering
- Toekomstperspectief bieden met doorstroommogelijkheden naar het Watermusic orkest en koor.

Boodschap van Michael Hesselink, artistiek leider Muziekschool Waterland

‘Het is van belang een sterke visie te ontwikkelen en deze met trots uit te dragen. Communiceer deze gedachten regelmatig met je deelnemers en blijf bij je verwachtingen en standpunten, ook al ben je in het begin met name blij dát je kan starten. Ook al groeit je programma in omvang: blij aandacht houden voor het kleine en persoonlijke. Wees bereid om zelf als kartrekker het project aan te zwengelen, deze drive is nodig. Denk groot, start klein.’

Dit inspiratieverhaal maakt deel uit van de Blauwdruk Geef Zang Door

Claudia Franzen – Koornetwerk Nederland, maart 2024